

**PROGRAM
HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
SLOVENSKE KĹAČANY
2015-2020**

Identifikačné údaje dokumentu:

Názov:	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Slovenské Kľačany 2015-2020	
Územné vymedzenie:	Kód kraja: 600 Kód okresu: 610 Kód obce: 516392 Kód KÚ: 856606	Názov kraja: Banskobystrický Názov okresu: Veľký Krtíš Názov obce: Slovenské Kľačany Názov katastrálneho územia: Slovenské Kľačany
Východiskový dokument na úrovni obce:	Program hospodárskeho, sociálneho rozvoja Slovenské Kľačany	
Východiskový dokument na úrovni VÚC:	Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja 2015 – 2023	
Dátum platnosti:	Od 15.decembra 2015	Do 31.decembra 2020
Publikovaný verejne:	15.11.2015 (návrh)	30.11.2015

Spracovanie PHSR

Forma spracovania	<p>Základom tvorby a realizácie PHSR je partnerstvo socioekonomických partnerov a účasť všetkých občanov na procesoch plánovania, rozhodovania a realizácie programu. PHSR je vypracovaný na základe overených informácií a reálnych možností rovoja územia vrátane jeho finančných zdrojov. PHSR je záväzkom všetkých účastníkov procesu tvorby a realizácie programu voči občanom daného územia.</p> <p>Spracovanie sa realizuje pomocou externých odborníkov. Spracovateľom dokumentu je spoločnosť Regionálna rozvojová agentúra pre rozvoj regiónu Stredného Poiplia.</p>
Riadenie procesu spracovania	<p>Dokument bol spracovaný v súlade s platnou legislatívou - Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja a na základe platnej Metodiky na spracovanie PHSR.</p> <p>Spracovanie riadil a zastrešoval starostka obce Slovenské Kľačany. Zapojenie verejnosti a komunikácia s verejnosťou bola uskutočnená verejnou besedou a dotazníkovou metódou.</p>
Obdobie spracovania	07/2015 - 11/2015
Financovanie spracovania	Financovanie celého procesu spracovania PHSR zabezpečila obec z vlastných zdrojov

OBSAH

ÚVOD.....	4
1 ANALYTICKÁ ČASŤ.....	7
1.1 Základná charakteristika obce.....	7
1.2 Širšie územné vzťahy.....	7
1.3 Užšie územné vzťahy.....	7
1.4 Historicko-kultúrna charakteristika obce.....	8
1.5 Fyzickogeografická charakteristika.....	11
1.6 Obyvateľstvo	13
1.7 Vyhodnotenie väzieb na PHSR VÚC BBSK.....	19
1.8 SWOT analýza.....	21
1.8.1 STEEP analýza.....	23
1.9 Vyhodnotenie hlavných disparít a faktorov rozvoja.....	24
2. STRATEGICKÁ ČASŤ.....	26
3. PROGRAMOVÁ ČASŤ.....	29
4. REALIZAČNÁ ČASŤ.....	31
4.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie.....	31
4.2 Komunikačná stratégia.....	31
4.3 Monitorovanie a hodnotenie.....	32
4.4 Akčný plán na obdobie dvoch rokov.....	33
5.FINANČNÁ ČASŤ	35
5.1 Systém hodnotenia a zaraďovania projektov do financovania	37
6. MOŽNOSTI ČERPANIA FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV.....	38
7. ZÁVEREČNÁ ČASŤ.....	46
8. PRÍLOHY.....	47

ÚVOD

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Slovenské Kľačany na roky 2015 – 2020 je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v **Národnej stratégii regionálneho rozvoja SR** a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v **Programе hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja 2015 – 2020**, na území ktorej sa obec Slovenské Kľačany nachádza.

V súvislosti s novým programovým obdobím Európskej únie na roky 2014 - 2020 a v súlade so **Zákonom č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja** bolo pre obec nevyhnutné začať s aktualizáciou základného programového dokumentu, prostredníctvom ktorého je cieľom je rozvoj obce.

Hlavným cieľom je vychádzať z aktuálnej situácie v území a zostaviť strategickú a implementačnú časť tak, aby sa stala východiskom pre realizáciu budúcich projektov. PHSR je vypracovaný na základe overených informácií a reálnych možností rozvoja územia vrátane jeho finančných zdrojov.

**Harmonogram spracovania Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
obce Slovenské Kľačany na roky 2015-2020**

Termín	Júl 2015	August 2015	September 2015	Október 2015	November 2015
Úvod					
Analytická časť					
Strategická časť					
Programová časť					
Realizačná časť					
Finančná časť					
Posúdenie strategického dokumentu podľa zákona č. 24/2006 Z. z.					
Schválenie zastupiteľstva m obce - Záver					

Pri tvorbe PHSR boli dodržané nasledovné základné princípy:

- je založený na kvalitných a overených dátach,
- je výsledkom komplexných analýz v troch kľúčových politikách
- je vytvorený partnerstvom hlavných aktérov územia,
- je v súlade s udržateľným využívaním hodnôt a zdrojov konkrétneho územia,
- je vyjadrením vízie v konkrétnych stratégiách a rozvojových projektoch.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Slovenské Kľačany sa skladá z **úvodného zhrnutia** celého materiálu, **analytickej časti**, ktorá obsahuje vonkajšiu a vnútornú analýzu obce a SWOT analýzu v prioritných oblastiach rozvoja zahŕňajúcu silné a slabé stránky, príležitosti a hrozby. Ďalej obsahuje **strategickú časť**, ktorá zahŕňa víziu obce, výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách - oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna a environmentálna).

Programová časť dokumentu obsahuje zoznam opatrení a aktivít (akčných plánov) na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce.

Realizačná časť je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu.

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, ako aj indikatívny finančný plán realizácie PHSR. **Záver** obsahuje informáciu o schválení a zverejnení PHSR.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Slovenské Kľačany na roky 2015 - 2020 bude základným strategickým dokumentom na zabezpečenie koncepčného rozvoja obce, ako aj na zlepšenie a zefektívnenie rozhodovania miestnej samosprávy a bude neoddeliteľnou súčasťou pre možnosť čerpania prostriedkov z Európskej únie. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Slovenské Kľačany na roky 2015 - 2020 je zameraný na podporu **regionálneho rozvoja na miestnej úrovni s dôrazom na hospodársku, sociálnu a environmentálnu oblasť.**

Cieľom spracovania PHSR obce bolo poskytnúť komplexný pohľad na súčasný stav a na perspektívy obce, stanoviť strategické oblasti a ciele rozvoja obce. Zmyslom procesu tvorby PHSR bolo sformulovať takú predstavu o smerovaní obce, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej občanov a zároveň je v súlade s prijatými koncepciami štátu, vyššieho územného celku, príp. rezortnými stratégiami, záujmami ochrany životného prostredia, kultúrneho dedičstva a pod. Aktualizovaným programom hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obec zvýši svoje šance získať zdroje financovania na realizáciu rozvojových zámerov obce. Pomocou jednotlivých akčných plánov si obec bude vedieť správne zaradiť svoje projektové zámery do jednotlivých operačných programov a opatrení a bude vedieť preukázať súlad zamýšľaného projektu s regionálnymi stratégiami a miestnou stratégiou, ktorú bude reprezentovať svojím PHSR.

1. ANALYTICKÁ ČASŤ

Analytická časť obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie. Okrem základnej charakteristiky obce a opisu prírodných, t.j. fyzickogeografických podmienok, veľký dôraz kladie na humánno geografickú analýzu. Pomocou dostupných štatistických údajov sme podrobne študovali vývoj a štruktúru obyvateľstva, bývanie a bytový fond, ako aj ekonomickú a hospodársku situáciu obce.

Pri spracovaní analytickej časti bola použitá metodika zberu a vyhodnocovania informácií získaných z portálu Štatistického úradu SR, z dostupných knižných a internetových zdrojov, mapových z informácií od zamestnancov a obyvateľov obce Slovenské Kľačany.

K textovej časti (k samotnému opisu) sú pripojené aj tabuľky na znázornenie a lepšie pochopenie vývoja, súčasného stavu a smerovania obce.

1.1 Základná charakteristika obce

Obec Slovenské Kľačany je malá obec, ležiaca v juhovýchodnej časti Krupinskej planiny, v doline potoka Tisovník, 14 km od Veľkého Krtíša. Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1379.

1.2 Širšie územné vzťahy

Okres sa nachádza v južnej časti Banskobystrického kraja. Na juhu susedí s Maďarskom, na východe s okresom Lučenec, na severe s okresmi Detva, Zvolen a Krupina a na západe s okresom Levice. Banskobystrický samosprávny kraj rozlohou 9 455 km² je najväčším vyšším územným celkom na Slovensku. Susedí s Košickým, Prešovským, Nitrianskym, Trenčianskym, Žilinským krajom a s Maďarskom. Pozostáva z 13 okresov, v ktorých sa nachádza 516 obcí, z toho 24 obcí má štatút mesta. Počet obyvateľov k 31.12.2014 je 656 813.

1.3 Užšie územné vzťahy

Okres svojou rozlohou 848 km² patrí medzi stredne veľké s prevažne vidieckym charakterom. Územie je riedko zaľudnené a podpriemerne urbanizované. Okres Veľký Krtíš zahŕňa 71 obcí – z toho 2 mestá. Z celkového počtu obyvateľov iba 31,4% žije v mestách. Hustota osídlenia je 53 obyvateľa / km², oproti hustote 110 obyvateľa / km² v rámci Slovenska (menej ako polovičná), čo zodpovedá členitým vrchovinným reliéfom krajiny. Pre túto prihraničnú oblasť je typická migrácia obyvateľstva a región dlhodobo vykazuje negatívne demografické ukazovatele. V produktívnom veku je 72,32% populácie okresu, čo je veľmi priaznivá hodnota, nakoľko ponúka investorom dostatok pracovných síl. Problematická je však ich vzdelanostná štruktúra.

Pre okres je typické poddimenzované hospodárstvo, pričom územie disponuje s danosťami v oblasti energetiky, prírodného a kultúrneho dedičstva a s nevyužitým turistickým potenciálom.

Najexponovanejšou časťou je mesto Veľký Krtíš, ktoré spolu s mestom Modrý Kameň a obcou Malý Krtíš tvoria vlastne súvislé priemyselné centrum okresu.

Poloha okresu Veľký Krtíš je na medzinárodnej úrovni (vzhľadom ku koncentrácii obyvateľstva a služieb v rámci štátu) podpriemerná. Okres leží v strede osi východ - západ, Bratislava – Košice a osi juh – sever, Budapešť – Banská Bystrica – Varšava, pričom Budapešť (2 mil. obyvateľov) je vzdialená len 105 km. Tento potenciál je dosiaľ nevyužitý, pretože okres leží mimo hlavných dopravných tepien, či už cestnej alebo železničnej siete. V znížení lokálnej izolovanosti územia od roku 2011 prispieva nový most vybudovaný cez hraničnú rieku Ipeľ, pričom v dohľadnej dobe sa počíta s vybudovaním ďalších dvoch mostov. Dopravnú dostupnosť regiónu by mala zlepšiť rýchlostná komunikácia R7 (jej výstavba však stále sa posúva) a obnovenie železničnej dopravy. Dopravná infraštruktúra okresu je nevyhovujúca, väčšina cestných komunikácií potrebuje rozsiahlu rekonštrukciu. Vo väčšine obcí nie je vybudovaná verejná kanalizácia.

V lokalite obce Malý Krtíš je vybudovaný priemyselný park, v ktorom v súčasnosti pôsobia dve talianske firmy so zameraním na výrobu svetoznámych strojov pre fitness a na výrobu elektromotorov.

Oblasť obnoviteľných zdrojov energie je veľkým rozvojovým potenciálom okresu. Územie disponuje s veľmi dobrými iradiačnými podmienkami pre zriadenie fotovoltaičných elektrární. Okres má tiež malú kapacitu v oblasti vedy, výskumu a inovácií. Pomer ekonomicky aktívneho obyvateľstva je veľký, počet obyvateľov s vysokoškolským vzdelaním je však ešte stále nízky.

Negatívom územia je jeho sociálno-ekonomická štruktúra charakterizovaná regresívnym demografickým vývojom a nedostatkom pracovných príležitostí.

1.4 Historicko-kultúrna charakteristika obce

Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1379 a založili ju podľa záznamov v obecnej kronike kráľovskí sokoliari. Podľa tohto záznamu pochádza názov obce podľa druhu dravého vtáctva (kľač, kľačen – druh sokola). Túto mienku podporuje aj skutočnosť, že časti obecného chotára nesú názvy vtáctva: „Havran“, „Vtáčnik“, ale aj to, že v okolí obce sú aj iné obce a osady svedčiacie o tom, že pri ich založení hralo poľovníctvo dôležitú úlohu (Chrčany- chov poľovníckych psov, Rároš – sokol-rároš, či neďaleké Sokolovce, teraz súčasťou Maďarska). Tento názov neodporuje ani etymologickej analýze pomenovania Kľačany, že jeho pôvod je v staroslovanskom význame kľača – kobyľa (preto sú v erbe obce Slovenské Kľačany kráčajúce strieborné kone). Podľa tejto štúdie osady s týmto názvom vznikali už v 10.-12. storočí a svojím charakterom išlo o obce, ktorých obyvatelia sa špecializovali na chov koní pre kráľovo vojsko, veľmožský dvorec či komitátny hrad. Náš výklad pôvodu názvu neodporuje však ani všeobecne panujúcej mienke, že názov je odvodený od slova klčovať, pretože obec sa nachádza v obkolesení lesov, čiže pri jej zakladaní sa tieto skutočne museli najprv vykľovať. Akokoľvek to je a akokoľvek si vysvetľujeme pôvod názvu obce, tá tu je a jej obyvatelia tiež.

Slovenské Kľačany mali pred 17. storočím 45 domov s 225 obyvateľmi(podľa záznamov všetko slovenskej národnosti) a patrila divínskemu panstvu. V roku 1775 pri krajinskom súpise bola vedená už ako zemianska a boli popísané 3 maďarské, 4 nemecké a 2 slovenské usadlosti.

Roku 1770 tu boli zemepánmi Jozef a Juraj Boroššovci , po nich v dedine vládol gróf Zichy Karol a posledným majiteľom Slovenských Kľačan sa stal Anton Forgách. Okrem týchto zemepánov mal v obci veľký majetok Jansen Erno. Všetci títo bývali v kaštieli priamo v dedine. Počas Slovenského štátu bol kaštieľ obsadený a využívaný ako obchod a skladište RSD. Do areálu kaštiela patrili panské stajne, pálenica, v ktorej sa okrem alkoholu pripravoval aj lekvár a patrili sem aj priestranné pivnice. Ku kaštielu patrili aj rybník, ktorého odtokové a prítokové kanály sa pri regulácii potoku roku 1981 zasypali a z rybníka, ktorý bol údajne vykladaný mačacími hlavami a používaný na rekreáciu, sa stala bažurina. Kaštieľ dnes už nestojí, hneď po druhej svetovej vojne bol podľa oficiálnych zdrojov vypálený rumunskou armádou. Neoficiálne zdroje však tvrdia, že ho vypálil len jeden rumunský vojak, ktorý so zapálenou cigaretou spadol do pálenice a tá vybuchla a od nej sa zapálil i kaštieľ. Dnes na mieste kaštiela stojí súkromný dom. Z pálenice ostala len predná kamenná stavba obdĺžnikového pôdorysu s plytšou šikmou strechou pokrytou škridlou predtým používaná na bývanie. Na prednej strane je loggia, drevené stĺpy nesú vysunutú časť strechy. Vzadu sa nachádzajú ruiny technologickej časti.

V roku 1873 v obci vypukla cholera, ktorá pripravila o život mnohých obyvateľov a bol zaznamenaný veľký úbytok obyvateľstva. V rokoch prvej svetovej vojny na rôznych bojiskách bojovalo 43 Kľačancov, z ktorých trinásť sa viac nevrátili. Po vytvorení Československej republiky v roku 1918 sa vytvorila Národná garda v Dolnej Strehovej, do ktorej vstúpili aj naši muži a dlhší čas bojovali proti maďarsko–bolševickým tlupám. V tom čase mala obec 259 obyvateľov a 54 domov.

Tak, ako sa menilo územnosprávne členenie republiky, tak sa menili administratívno-správne sídla, do ktorých obec patrila: do roku 1850 slúžkovský okres v Dolnej Strehovej, do roku 1884 do okresu Lučenského, do roku 1912 do okresu Haličského a neskôr do okresu Modrokamenského. Od zriadenia notárskeho úradu patrila notárskemu obvodu v Dolnej Strehovej.

Pred rokom 1848 patrila obec medzi obce poddanské a spravovali ju kráľovskí úradníci, neskoršie Forgáchovci, Jansen, Rudňanský, medzi týmito obdobiami aj strehovskí Madáchovci. Obec závisela celkom od zemepánov. Urbárske grunty boli v držbe sedliakov, ktorí však bez pánovho povolenia nesmeli s ním nakladať. Keď ho chcel sedliak predať, zistil si pán, či mu nie je sedliak dlžný a až po vyrovnaní prípadného dlhu mohol sedliak so svojím majetkom nakladať. Ak s ním nakladal nehospodárne, najprv ho pán napomenul a ak to nepomohlo, odňal mu grunt. Z huriálnych majetkov vyhnal pán držiteľa, kedy chcel. Sedliaci museli na panskom majetku odpracovať 104 dní a pre panský dom siahu dreva narúbať. Zo všetkej ich úrody museli deviaty diel odvádzať pánovi a desiaty biskupovi. Podľa vôle zemepána obec spravoval rychtár a notár.

Po revolúcii v roku 1848 bolo zrušené poddanstvo a tak sa aj našim obyvateľom zmenili podmienky života. Dňa 12. Marca 1888 zostavili obyvatelia obce svoj obecný štatút a začali sa riadiť podľa neho.

Počas trvania Prvej Československej republiky sa našim ľuďom nežilo omnoho lepšie, preto hľadali útočisko vo vysťahovalectve. Mnohí odišli za prácou do Nemecka, Francúzska a do Ameriky odkiaľ sa už nevrátili.

V roku 1935 sa pri obci začala výstavba novej cesty. Na kľačianskom úseku došlo k nešťastiu, kedy zasypalo troch robotníkov (doteraz sa tomuto úseku cesty hovorí "smrtný zárez". V súvislosti so stavbou cesty sa spomínajú aj rozsiahle štrajky robotníkov.

Za Slovenského štátu sa posunula maďarská hranica tak, že najbližším mestom bol Zvolen. V čase 2.svetovej vojny bol odvedený a pravdepodobne popravený obchodník Klein aj s rodinou. Úradníctvo obce bolo menované. Bývalý panský kaštieľ bol obsadený a bol v ňom obchod a skladište RSD pre celú dolinu. V decembri 1944 sa do obce dostalo ustupujúce nemecké vojsko a keďže v okolitých horách operovali partizánske skupiny, obyvatelia obce prežili skutočné peklo. Keď v dňoch 14. a 15. januára 1945 obec opúšťala nemecká armáda, vyhodila do vzduchu obidva mosty pri obci, aby sťažila svoje prenasledovanie sovietskymi vojskami. Pri týchto bojoch bola sčasti poškodená pálenica a jej pivničné priestory, no najväčšou stratou pre obec sa stal kaštieľ, ktorý vyhorel zapríčinením rumunských vojakov.

Po vojne nastalo v obci relatívne pokojnejšie obdobie a začalo sa budovať. Mnohí pôvodní obyvatelia po prežitých útrapách sa odsťahovali bývať do miest, popredali svoje domy prisťahovalcom z Lešti, Ťurieho poľa a z Budinej.

V roku 1952 bolo založené Jednotné roľnícke družstvo. O rok neskôr bola obec elektrifikovaná a Jednota si postavila nový obchod. V roku 1956 sa postavili obidva mosty a opravila sa cesta v obci. V bývalom dome po rodine obchodníka Kleina sa zriadili kancelárie MNV a JRD a pristavila sa sála. Do kancelárie sa zaviedol telefón a miestny rozhlas. Od roku 1955 si aj miestne roľnícke družstvo vystavilo kurín, stajne pre ovce a dobytok .

V roku 1964 bola na nariadenie štátnych orgánov zrušená cigánska osada, ktorá patrila k obci a 116 občanov cigánskeho pôvodu bolo vysťahovaných. V marci roku 1966 sa zlúčilo roľnícke družstvo v Slovenských Kľačanoch s družstvom v susednej Vieske a o 3 roky neskôr sa ku nim pridalo aj družstvo v Hornej Strehovej.

1. júla 1968 bol vytvorený okres Veľký Krtíš, do ktorého sa obec administratívne začlenila. V tom čase bol vytvorený aj spoločný Miestny národný výbor so sídlom v Hornej Strehovej, do pôsobnosti ktorého patrili aj obce Slovenské Kľačany a Vieska a predsednícku funkciu po dlhé roky vykonával náš občan Ľudovít Volent a za pôsobnosti ktorého sa v obci vykonali mnohé zmeny k lepšiemu.

V roku 1971 bol vybudovaný nový most ponad potok Tisovník a bola tiež úplne vystavaná nová asfaltová cesta na križovatku, pretože dovtedy viedol na križovatku len chodník.

Pri križovatke štátnej cesty si poľnohospodárske družstvo postavilo sušičku krmovín a neskôr bola postavená i benzínová čerpacia stanica. Postavil sa nový most na štátnej ceste, ktorý bol počas vojny zničený.

V januári 1972 sa do jedného družstva zlúčilo 13 obcí, medzi ktorými bola aj obec Slovenské Kľačany, vytvorili tak Agrokombinát Pokrok so sídlom v Závade. V roku 1973 bola zrušená tunajšia jednotriedna základná škola. Deti z našej obce navštevujú (aj v súčasnej dobe) Základnú školu v Dolnej Strehovej. V novembri 1975 bol do užívania odovzdaný nový kultúrny dom, ktorý si v akcii "Z" za pomoci JRD vystavili obyvatelia obce. V spodnej časti kultúrneho domu sa nachádzajú kancelárske priestory, ktorý boli do roku 1994 využívané ako ambulancie lekárov, pretože dovtedy bolo v obci obvodné zdravotné stredisko. Poschodie tvorí vestibul, sála s javiskovými priestormi . V období prvých rokov po skolaudovaní bol kultúrny dom v našej obci skutočne aj využívaný na tie účely, pre ktoré bol postavený. Okrem schôdzí sa v ňom uskutočňovali aj kultúrne podujatia: kino, vystupovali tu súbory, divadlo JGT zo Zvolena, či iné amatérske divadelné zoskupenia.

Od roku 1979, kedy bola postavená 12-bytová jednotka a kancelárske priestory so služobnými bytmi pre zamestnancov lesného závodu, sa stala naša obec aj sídlom Lesnej správy. V roku 1980 sa zregulovalo koryto potoka Tisovník, ktorý dovtedy záplavami najmä v jarných a letných mesiacoch spôsoboval veľké problémy. O 3 roky neskôr si v obci vystavala svoju prevádzku Okresná správa ciest.

Rok 1989 bohatý na politické dianie v celej Československej republike, ako aj v okolitých socialistických štátoch, nenechal bez stopy ani obyvateľstvo našej obce. V prvých fázach demokratického zriadenia to na svojej koži pocítili pracovníci štátnych podnikov – Tesla, Liaz, ČSAO Pôtor, Baňa Dolina, avšak neskôr to doľahlo aj na pracovníkov poľnohospodárskych družstiev, ktorí tvorili najväčšie percento zamestnanosti v obci. Najskôr na rozpadol kolos Agrokombinát Pokrok so sídlom v Závade, z ktorého vznikli tri subjekty: PDP Dolná Strehová, RD Horná Strehová- Brusník, RD Závada a keďže náš kataster susedí so všetkými spomenutými subjektami, primerane si ho aj podelili. Družstvá sa ocitli vo finančnej tiesni a postupne krachovali. Vzniknutá situácia sa odzrkadlila aj na prosperite obce a jej obyvateľov. Zrušilo sa sídlo živočíšnej výroby a budovy, ktoré naši občania krvopotne v 50-tych rokoch stavali, sa začali rozkrádať. Polia pokryli buriny a zamestnanci družstiev sa ocitli na úrade práce.

Od roku 1989 aj samospráva obce prešla svojim vývinom: v roku 1990 sa obec osamostatnila (zrušili sa bývalé MNV). Prvým starostom obce sa stal Ing. Ján Korbeľ, bývalý podpredseda MNV Horná Strehová.

1.5 Fyzicko-geografická charakteristika

Malá obec, ležiaca v juhovýchodnej časti Krupinskej planiny, v doline potoka Tisovník, 14 km od Veľkého Krtíša.

Geograficko-ekonomické podmienky

Geografická poloha obce vysvetľuje dominanciu poľnohospodárskej výroby. Súčasnú produkčnú dispozíciu poľnohospodárstva však nie sú dostatočne využité.

Odlesnený povrch chotára tvoria ploché, dolinami rozrezané chrbty z andezitických tufitov. Má hnedé lesné a lužné pôdy.

Na základe výskumnej úlohy „Regionálna diferenciácia, regionálny rozvoj v Slovenskej republike v kontexte integračných procesov“, ktorú riešil Sociologický ústav Slovenskej republiky sa vymedzuje 6 typov regiónov. Región Veľký Krtíš je zadelený do Typu 6 – výrazne problémová situácia (do tohoto typu patria aj okresy Krupina, Poltár, Rimavská Sobota, Revúca a Žarnovica). Tento typ predstavuje zoskupenie okresov vytvárajúce ucelené územia problémovosti. Vo všetkých sledovaných oblastiach dosahujú buď všetky, alebo veľká väčšina okresov typu nepriaznivé charakteristiky.

Zníženie vlastnej poľnohospodárskej výroby v obci zaznamenalo následne rapidný pokles dopytu po službách pre poľnohospodárstvo, po materiálno-technickom vybavení, i po spracovateľských kapacitách pre poľnohospodárske suroviny.

Členstvo obce

1. Mikroregión obcí Strehovskej doliny

Účel vstupu: koordinácia činností smerujúcich k trvalo udržateľnému rozvoju územia, rozvoj cestovného ruchu, tvorba a ochrana životného prostredia, rozvoj podnikania, rozvoj kultúry a športu, podpora a rozvoj školstva, vytváranie podmienok pre funkčnú a pružnú samosprávu.

2. RVC Rimavská Sobota

Účel vstupu: vzdelávanie samosprávy

3. *ZMOVR*, účel vstupu – obhajovať spoločné záujmy a práva členských miest a obcí pri rešpektovaní ich autonómneho postavenia.

4. *ZMOS*, účel vstupu:

a.) obhajovať spoločné záujmy a práva členských miest a obcí pri rešpektovaní ich autonómneho postavenia, v súlade s Európskou chartou miestnej samosprávy, Ústavou SR a zákonmi Slovenskej republiky a na základe princípov trvalo udržateľného rozvoja a sociálnej kohézie.

b) predkladať vecne príslušným ústredným orgánom návrhy na riešenie problémov miestnej územnej samosprávy.

5. Spoločný obecný úrad so sídlom v Dolnej Strehovej

Účel vstupu: zabezpečovať spoločne výkon úloh v prenesených kompetenciách, zabezpečovať výkon len časti zverených úloh po dohode obcí.

Majetok obce

Obec Slovenské Kľačany vlastní:

- sociálne zariadenie,
- kultúrny dom,

- miestna komunikácia,
- detské ihrisko,
- most v obci,
- studňa v cinoríne,
- studňa Valach,
- studňa Lenhart,
- studňa Jardek,
- studňa a vodovod KD,
- Domu Smútku,
- dažďová kanalizácia,
- zriadenie RŠV a KC,
- autobusová čakáreň.

1.6. Obyvateľstvo

Obyvateľstvo má spolu 163 obyvateľov, z toho 92 žien a 71 mužov.

Analýza demografických ukazovateľov vychádza z oficiálnych údajov SODB z roku 2011.

Obyvateľstvo podľa ekonomickej aktivity

Tabuľka č. 2. Obyvateľstvo podľa ekonomickej aktivity

Územie	Trvale bývajúce obyvateľstvo	Ekonomická aktivita													
		Pracujúci (okrem dôchodcov)	Pracujúci dôchodcovia	Osoby na materskej dovolenke	Osoby na rodičovskej dovolenke	Nezamestnaní	Študenti stredných škôl	Študenti vysokých škôl	Osoby v domácnosti	Dôchodcovia	Príjemcovia kapitálových príjmov	Deti do 16 rokov (nar. po 20.05.1995)	Iná	nezistená	Z toho ekonomicky aktívni
Slovenské Kľačany	158	55	1	0	1	33	9	1	1	23	0	31	1	2	89

Zdroj: Štatistický úrad, Banská Bystrica, 2011

Tabuľka č. 3. Obyvateľstvo podľa vzdelania

Územie	Trvale bývajúce obyvateľstvo spolu	Najvyššie dosiahnuté vzdelanie				
		základné	učňovské (bez maturity)	stredné odborné (bez maturity)	úplné stredné učňovské (s maturitou)	Úplné stredné odborné) s maturitou)
Slovenské Kľačany	158	34	25	18	8	22

Zdroj: Štatistický úrad, Banská Bystrica, 2011

Územie	Najvyššie dosiahnuté vzdelanie						Nezistené
	Úplné stredné všeobecné	Vyššie odborné	Vysokoškolské bakalárske	Vysokoškolské mag., inž.,dokt.	Vysokoškolské doktorandské	Bez vzdelania 3)	
Slovenské Kľačany	3	2	3	6	0	31	6

Zdroj: Štatistický úrad, Banská Bystrica, 2011

Tabuľka č. 4. Bývajúce obyvateľstvo podľa národností

Územie	Trvalo bývajúce obyvateľstvo spolu	Národnosť															
		slovenská	maďarská	rómska	rusínska	ukrajinská	česká	nemecká	poľská	chorvátska	srbská	ruská	židovská	moravská	bulharská	ostatné	nezistená
Slovenské Kľačany	158	151	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4

Zdroj: Štatistický úrad, Banská Bystrica, 2011

Tabuľka č. 5. Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania

Územie	Trvale bývajúce obyvateľstvo spolu	Náboženské vyznanie									
		Rímskokatolícka cirkev	Gréckokatolícka cirkev	Pravoslávna cirkev	Evanjelická cirkev augsburského vyznania	Reformovaná kresťanská cirkev	Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	Evanjelická cirkev metodistická	Kresťanské zbory	Apoštolická cirkev	Bratská jednota baptistov
Slovenské Kľačany	158	83	0	1	33	0	0	2	0	0	0

Územie	Trvale bývajúce obyvateľstvo spolu	Náboženské vyznanie										
		Cirkev adventistov siedmeho dňa	Cirkev bratská	Ústredný zväz židovských náboženských obcí	Starokatolícka cirkev	Cirkev československá husitská	Novoapoštolická cirkev	Bahájské spoločenstvo	Cirkev Ježiša Krista svätých neskorších dní	iné	Bez vyznania	Nezistené
Slovenské Kľačany	158	0	0	0	0	0	0	0	0	0	32	7

Zdroj: Štatistický úrad, Banská Bystrica, 2011

Tabuľka č.6. Obývanosť trvale obývaných bytov

Územie	Obývané byty v rodinných domoch													
	Spolu	Podľa celkovej bytovej podlahy v m2				Podľa zásobovania vodou (vodovod)				Podľa vybavenia domácnosti			Podľa pripojenia	
		Z toho				Z toho				Mobilný telefón	Osobný PC/notebook	Osobné auto	Na pevnú telefónnu linku	internet
		< 40	40 - 80	81 - 120	120+	V byte zo spoločného zdroja	V byte z vlastného zdroja	Mimo bytu	Bez vodovodu					
Slovenské Kľačany	43	1	12	22	8	4	30	0	9	36	22	24	13	16

Zdroj: Štatistický úrad, Banská Bystrica, 2011

Tabuľka č. 7. Bývajúce obyvateľstvo podľa materinského jazyka

Územie	Trvale bývajúce obyvateľstvo spolu	Materinský jazyk												
		slovenský	maďarský	rómsky	rusínsky	ukrajinský	český	nemecký	poľský	chorvátsky	jidíš	bulharský	ostatné	nezistený
Slovenské Kľačany	158	149	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	6

Zdroj: Štatistický úrad, Banská Bystrica, 2011

1.7 Vyhodnotenie väzieb na PHSR VÚC BBSK

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Slovenské Kľačany na roky 2015 - 2020 je tvorený súborom opatrení, ktoré bližšie charakterizujú stanovené zámery, potrebné na riešenie kritických oblastí. Jednotlivé kritické oblasti sú zároveň zaradené do príslušných prioritných oblastí rozvoja. Obsahovo sa PHSR Obce Slovenské Kľačany sústreďuje na tri prioritné oblasti rozvoja:

- 1. Prioritná oblasť – Hospodárnosť a účelnosť – inteligentný rast**
- 2. Prioritná oblasť – Sociálna súdržnosť, inkluzívny rast - konvergencia**
- 3. Prioritná oblasť – Udržateľnosť kvality životného prostredia**

Naformulované ciele, zámery a opatrenia sú v plnom súlade s cieľmi a zámermi regionálneho rozvoja strategických dokumentov na vyšších hierarchických úrovniach. Najbližším takýmto dokumentom je **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja 2015 – 2023**. Obec Slovenské Kľačany je súčasťou Vyššieho územného celku Banská Bystrica. Táto časť identifikuje hlavné faktory vonkajšieho prostredia, ktoré priamo alebo nepriamo ovplyvňujú vývoj samotnej obce. Banskobystrický kraj je ostatný vidiecky, pomaly rastúci, viac stagnujúci, s dlhodobou nadpriemernou mierou nezamestnanosti, nízkym stupňom pripravenosti na inovácie, priemerne atraktívny a nízko konkurencieschopný región SR mimo centra rozvojových aktivít EÚ a s možnosťou cezhraničnej spolupráce s Maďarskou republikou. Podľa stupňa urbanizácie sa radí do skupiny ostatný vidiecky región (53,5 % mestského obyvateľstva). Aj v tomto kraji sa výrazne prejavuje proces starnutia obyvateľstva a podiel detskej zložky mierne klesá, pomaly narastá podiel obyvateľstva v poproduktívnom veku. Najviac zamestnaných v kraji je v priemysle (okolo 31 %) a vo verejnej správe a v školstve (spolu takmer 27 %).

Nezamestnanosť v tomto kraji je vysoko nad priemerom SR i EÚ 27. V prípade Banskobystrického samosprávneho kraja bude nevyhnutné vytvárať pracovné príležitosti najmä pre ekonomicky aktívne obyvateľstvo, ktoré dochádza za prácou do iných regiónov (približne 10 000). Prioritou je riešenie dlhodobej nezamestnanosti a zamestnanosti rómskej populácie. Pre udržateľnosť investícií a maximalizáciu prínosu investície pre regionálnu ekonomiku je rozhodujúcim faktorom existencia vhodných ekonomických štruktúr schopných naplniť požiadavky investorov v oblasti dodávok pre produkciu. V investičnej (prípravnej) aj operačnej (výrobnej) fáze realizácie investícií z hľadiska počtu dominuje zapojenie domácich dodávateľov. Prevažne ide o podniky lokalizované mimo daného okresu.

Z hľadiska objemu dodávok v investičnej fáze síce podniky väčšinu svojich dodávok získavajú od dodávateľov zo Slovenska, ale vo fáze výroby už väčšina dodávok prichádza zo zahraničia. Napriek významnému podielu investícií do vedomostne menej náročných odvetví a z časti obmedzenému vplyvu multiplikačných efektov, regionálna ekonomika môže reálne profitovať z transferu technológií, zvýšenej zamestnanosti a rozvoja kvalifikácie pracovnej sily. Priemysel je v regióne rozložený nerovnomerne. Dosahuje vysokú koncentráciu na severe kraja, kde sídlia najproduktívnejšie odvetvia ekonomiky - hutnícky, strojársky, automobilový, drevársky, farmaceutický a polygrafický priemysel. V južnej časti majú základňu potravinársky priemysel a ostatné odvetvia komplementárne k poľnohospodárstvu.

Celkom možno očakávať, že Banskobystrický samosprávny kraj má šancu si len vďaka novým PZI udržať pozíciu pomerne hospodársky a sociálne stabilného regiónu.

Bude sa však len veľmi pomaly približovať k úrovni priemeru EÚ 27. V priemyselnej výrobe bude naďalej dominovať doterajší priemysel, významnejšie postavenie by mohol získať turizmus.

Pomaly sa zvyšuje výkonnosť v oblasti turizmu. Vidiecke oblasti sú na ceste k transformácii, pomáhajú im nástroje na vyrovnávanie regionálnych rozdielov – predovšetkým diverzifikácia hospodárskej činnosti. Identita/špecifickosť sídiel a subregiónov je zachovaná a dobre využívaná v prospech kvalitných miestnych produktov napr. lazy. Prírodné zdroje Banskobystrického samosprávneho kraja sú bohaté a rôznorodé. Veľký význam majú lesy, zdroje minerálnych a termálnych vôd využívaných najmä v kúpeľníctve a potravinárstve. Kraj disponuje veľkým podielom chránených území.

Charakteristika špecifických stránok regiónu

V porovnaní s regiónmi vyspelých krajín EÚ a regiónmi SR možno konštatovať, že Banskobystrický samosprávny kraj využíva iba čiastočne svoj rozvojový potenciál. Najvýraznejšie rezervy sa nachádzajú v nedostatočnej úrovni využívania inovačného potenciálu najmä v pôdohospodárstve, nízkom príleve PZI a podpore domácich investorov a využívaní vysokovzdeldanej pracovnej sily, vytváraním pracovných miest v sektore služieb. Dôsledkom toho je jeho slabá konkurencieschopnosť poľnohospodárstva a celkové ohrozenie konkurencieschopnosti regiónu založenej hlavne na energeticky náročnej výrobe. V porovnaní so svetovými trendmi a s vývojom v okolitých krajinách je úroveň informatizácie Banskobystrického samosprávneho kraja nízka a pre budúci rozvoj nedostatočná.

Konkurenčná výhoda Banskobystrického samosprávneho kraja je tvorená najmä jeho prírodným a kultúrnohistorickým bohatstvom, atraktívnou vidieckou krajinou vrátane potenciálu pre rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, obnoviteľných zdrojov energie a agroturistiky.

Strategické ciele:

1. doprava a zvyšovanie dostupnosti a atraktivity územia (integrovaná doprava),
2. rozvoj ľudských zdrojov a zvyšovanie kvality života obyvateľov prostredníctvom informatizácie verejnej správy a podporou projektov v oblasti e-služieb,
3. poľnohospodárstvo, lesníctvo a rozvoj vidieka,
4. inovácie a rast konkurencieschopnosti priemyslu v rozhodujúcich sektoroch a pri využívaní obnoviteľných zdrojov energie.

Očakávané dopady:

- zvýšenie využitia domácich regionálnych zdrojov,
- zvýšenie zamestnanosti najmä vo vidieckych oblastiach a v oblasti nových technológií,

- zvýšenie dostupnosti a atraktivity regiónu nielen z pohľadu domácich a zahraničných investorov, MSP, ale aj miestneho obyvateľstva a zvýšenie podielu ekologickej (integrovanej) dopravy,
- zvýšenie výkonnosti najmä v oblasti turizmu, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, drevospracujúceho priemyslu.

1.8. SWOT analýza

SWOT analýza Obce Slovenské Kľačany bola použitá ako metóda, ktorá vychádza z

- analýzy doterajšieho vývoja,
- súčasného stavu obce s uvedením jeho silných stránok,
- súčasného stavu obce s uvedením jeho slabých stránok,
- jej potenciálnych rozvojových zdrojov – príležitostí (šancí),
- jej potenciálnych ohrození rozvojových zámerov – hrozieb (rizík).

- 1. Silné stránky** obce predstavujú potenciálne faktory ďalšieho rozvoja obce vo všetkých základných oblastiach. Vytvárajú východiskovú základňu pre stanovenie reálnych rozvojových cieľov.
- 2. Slabé stránky** obce predstavujú limitujúce faktory rozvojových zámerov a oblastí, na ktoré treba sústrediť pozornosť orgánov samosprávy.
- 3. Príležitosti** sú faktormi, ktoré umožňujú pri ich využití naplnenie rozvojových zámerov obce, ich reálnosť a urýchlenie. Poznanie reálnych príležitostí je východiskom stanovenia splniteľných rozvojových cieľov.
- 4. Ohrozenia** predstavujú skutočnosti, ktoré môžu negatívne ovplyvniť resp. spomaliť realizáciu strategických cieľov rozvoja obce. Dôsledná analýza možností vzniku rizík na celospoločenskej i komunálnej úrovni predstavuje predovšetkým analýzu možností pri zabezpečovaní finančných zdrojov.

Tabuľka č. 8. SWOT analýza obce Slovenské Kľačany

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Dostatok voľnej pracovnej sily • Relatívne vysoký podiel stredoškolsky vzdelanej pracovnej sily • Vysoká ponuka pomerne lacnej pracovnej sily prevažne v robotníckych profesiách 	<ul style="list-style-type: none"> • Nízka vzdelanostná úroveň nezamestnaných • Nízka úroveň priemerných miezd vo všetkých odvetviach • Nízka životná úroveň v dôsledku slabej kúpyschopnosti obyvateľstva • Slabé prepojenie systému vzdelávania s potrebami praxe • Migrácia mladých ľudí za prácou mimo okresu a do zahraničia • Nedostatok príležitostí na celoživotné vzdelávanie podľa trendov rozvoja • Malá podpora rozvoja živnostníctva a remeselných výrobní zo strany štátu • Dobudovanie všetkých etáp kanalizácie • Rekonštrukcia miestnych komunikácií • Rekonštrukcia obecných budov • Výstavba zberného dvoru • Absentujúca kanalizácia a ČOV • Absentujúce služby pre cestovný ruch
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> • Rozvoj cezhraničnej spolupráce (Slovensko-Maďarsko) • Programovacie obdobie 2014-2020 • Využitie nevyužívaných nehnuteľností na ďalší rozvoj poľnohospodárskych a nepoľnohospodárskych činností • Vytvorenie podmienok pre zvýšenie mobility pracovných síl • Aktivita a záujem mladých ľudí o kultúrne a športové aktivity • Bohaté kultúrne tradície obce • Zvýšenie kompetencií samosprávy • Atraktívne prostredie s potenciálom pritiaženia vyšších príjmových skupín obyvateľov do obce • Zapájanie obyvateľov a nezamestnaných pri úpravách a zveľaďovaní obce • Možnosti partnerskej spolupráce so štátnym sektorom, so subjektmi podnikateľskej sféry a ostatnej sféry /ako neziskové organizácie/ 	<ul style="list-style-type: none"> • Odliv kvalifikovaných pracovníkov • Zvyšujúci sa podiel obyvateľov s nízkou kvalifikáciou • Slabá ekonomická vyspelosť • Informačná izolovanosť územia • Nedostatočné využitie alternatívnych zdrojov energie • Smerovanie zahraničných investícií do oblastí s nižšou nezamestnanosťou, lepšou dopravnou dostupnosťou a kvalitnejšími ľudskými zdrojmi • Nedostatok finančných zdrojov • Presun kompetencií na samosprávy bez adekvátneho presunu finančných zdrojov • Zvyšovanie administratívnej záťaže vo verejnej správe • Nízka podpora rozvoja cestovného ruchu • Legislatívne reštrikčné opatrenia od nadriadených orgánov • Rozvoj tzv. „masovej“ a komerčnej kultúry a z toho vyplývajúci pokles vlastných aktivít, zníženie kvality

Ako je z uvedenej analýzy zrejmé, Slovenské Kľačany má **dostatok silných stránok a veľa príležitostí** na svoj trvalo udržateľný rozvoj čo sa týka hospodárskej, sociálnej aj environmentálnej oblasti. Hlavným cieľom každej samosprávy by malo byť racionálne a efektívne hospodárenie a využívanie vlastných zdrojov. Samozrejme okrem vlastných zdrojov z rozpočtu obce je možnosť využitia rôznych účelových dotácií (napríklad z Úradu vlády SR, z Ministerstva hospodárstva SR, ale aj napríklad z Environmentálneho fondu a pod.), eurofondov (najmä z Programu rozvoja vidieka SR ale aj z programov cezhraničnej spolupráce) či čerpania špecializovaných bankových úverov pre obce a zo spolupráce obce s podnikateľskými aktérmi. Identifikáciou svojich silných stránok a príležitostí si dokáže Obec Slovenské Kľačany zdefinovať svoje ciele, smerovanie a víziu obce a následne stanoviť konkrétne opatrenia, projektové zámery na dosiahnutie týchto cieľov.

1.8.1 STEEP analýza (analýza externého prostredia)

STEER analýza pomôže získať obraz o sociálnom, technologickom, ekonomickom, ekologickom, politickom a hodnotovom prostredí, ktoré vplývajú na rozvoj obce.

Tabuľka č. 9 – STEEP analýza

Sociálne	Technologické	Ekonomické	Ekologické	Politické	Hodnoty
Demografické zmeny obyvateľstva	Využívanie IKT pre komunikáciu s obyvateľstvom	Využívanie štrukturálnych fondov EÚ pre spolufinancovanie projektov)	Využívanie štrukturálnych fondov EÚ pre spolufinancovanie projektov)	Pripravenosť Vlády SR na čerpanie finančných prostriedkov alokovaných v štrukturálnych fondoch EÚ	Zmena postojo obyvateľstva a ich zapájanie do rozvojových aktivít

Organizačná kultúra	Tímová spolupráca	Osobné hodnoty
Podpora vlády SR v oblasti podnikateľského prostredia, inovácií, výskumu a vývoja, cestovného ruchu	Proces verejného obstarávania a s ním spojená legislatíva	VÚC Banská Bystrica podporujúca miestny rozvoj
Možnosti obnovy a tvorby životného prostredia	Politika ŽP	Podpora tvorby a ochrany ŽP
Spolupráca obce so súkromným sektorom, s cirkvou	Nové trhy a investičné príležitosti pre zamestnávateľov a podnikateľov	Daňové zaťaženie
Zlepšovanie kvality poskytovaných služieb verejnosti	Rast úrovne výskumu a vývoja, inovácie	Zavádzanie inovatívnych technológií u kľúčových zamestnávateľov v regióne
Absencia adekvátneho prepojenia vzdelávacieho systému s potrebami trhu práce	Nárast chudoby, kriminality	

1.9 Vyhodnotenie hlavných disparít a faktorov rozvoja

Hlavné disparity rozvoja obce Slovenské Kľačany:

- nedostatočné environmentálne povedomie občanov,
- vybudovanie kanalizácie,
- vybudovanie zberného dvora
- nevyhovujúci stav miestnych komunikácií
- vybudovanie multifunkčného ihriska,
- vybudovanie kamerového systému,
- pripojenie domácností k širokopásmovému internetu,
- absencia služieb pre podnikateľov, absencia zariadení CR,
- finančná náročnosť rozvojových aktivít, refundačný systém financovania.

Hlavné faktory rozvoja obce Slovenské Kľačany:

- podmienky vhodné pre rozvoj cestovného ruchu,
- komplexná rekonštrukcia verejných priestranstiev,
- bohatý kultúrny, spoločenský a športový život počas roka,
- využitie potenciálu regionálnych producentov a regionálnych produktov v spolupráci s okolitými obcami,
- medzinárodná spolupráca,
- dostatok voľných priestorov vhodných pre výstavbu oddychových zón.

Tabuľka č.10, Formulár č. A 1 - Kontrolný zoznam pre hodnotenie možných rizík (rozvoja územia)

Druh rizika	Objekt rizika	Zdroj rizika	Nežiaduce dôsledky	Pravdepodobnosť
Technické	Územie	Priemyselné havárie	Znečistenie životného prostredia	Nízka
Ekologické	Územie	Objavenie doposiaľ neidentifikovaných ekologických zdrojov znečistenia	Nadmerné ekologické znečistenie	Nízka
Sociálne	Územie	Neúmerne zvyšovanie počtu sociálne neprispôsobivých obyvateľov	Rastúca kriminalita	Nízka
Ekonomické	Územie	Financovanie z komplementárnych zdrojov financovania	Nerealizovanie rozvojových projektov	Stredná

2. STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť obsahuje stratégiu rozvoja Obce Slovenské Kľačany pri zohľadnení jeho vnútorných špecifík a hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého trvalo udržateľného rozvoja územia. Víziou obce Slovenské Kľačany je, aby sa obec v priebehu najbližších 5 rokov stala obcou, naplno využívajúcou svoje prírodné bohatstvo, kultúrne a historické tradície a stala sa tak cieľom pre mnoho turistov, návštevníkov a v neposlednom rade investorov. Zároveň chceme, aby obec bola pre samotných obyvateľov vhodným miestom na kvalitné a trvalé bývanie so všetkými základnými službami, kde bude vytvorený priestor pre rozvoj malého a stredného podnikania s využitím miestnych zdrojov a kapacít, ktorý bude poskytovať služby nielen pre obyvateľov obce, ale tiež pre širší región.

Globálny cieľ Obce Slovenské Kľačany:

Zvýšiť konkurencieschopnosť obce v regióne Veľký Krtíš, ako aj v rámci Banskobystrického samosprávneho kraja prostredníctvom zabezpečenia trvalo udržateľného rozvoja hospodárstva, zlepšenia životných podmienok svojich obyvateľov a zvýšenia ochrany zložiek životného prostredia a krajiny.

Strategické ciele Obce Slovenské Kľačany:

1. Prioritná oblasť - Hospodárska:

1.1 Rozvoj malého a stredného podnikania (MSP):

Vytvoriť ideálne prostredie pre rozvoj malého a stredného podnikania v obci s dôrazom na využívanie prírodného bohatstva, kultúrnych a historických tradícií obce.

1.2 Rozvoj technickej infraštruktúry:

Modernizácia zastaranej technickej infraštruktúry obce (verejné osvetlenie, komunikácie, rozhlas a pod.) a výstavba novej (širokopásmový internet, kamerový systém apod).

1.3 Rozvoj občianskej vybavenosti (verejné budovy a priestranstvá)

Modernizácia a rekonštrukcia obecných budov (obecný úrad, kultúrny dom). Vybudovanie oddychových a rekreačných zón na verejných priestranstvách obce (multifunkčné ihriská, parky).

1.4 Rozvoj cestovného ruchu a kultúry: Vybudovanie a napojenie obce na existujúce turistické a náučné chodníky, cyklotrasy.

Vytvoriť priestor pre vybudovanie ubytovacích a rekreačných zariadení.

2. Prioritná oblasť – Sociálna:

2.1 Rozvoj ľudských zdrojov:

Zvýšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľov obce.

Podporovať staré historické remeslá (rezbárstvo, čipkárstvo) a manuálne zručnosti uchádzačov o zamestnanie.

Znižovanie nezamestnanosti obyvateľov obce.

2.2 Rozvoj zdravotníctva a sociálnej infraštruktúry:

Zvyšovanie kvality a dostupnosti poskytovaných sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti, ako aj modernej sociálnej infraštruktúry a vytváranie tým podmienok pre zvyšovanie kvality života občanov.

Rozvoj spolupráce: Budovanie efektívnych systémov pre regionálnu a miestnu samosprávu.

Rozvoj spolupráce na regionálnej, nadregionálnej, resp. medzinárodnej úrovni prostredníctvom podpory formovania partnerstiev.

3. Prioritná oblasť – Environmentálna:

3.1 Rozvoj ochrany prírody a krajiny:

Zvýšiť povedomie obyvateľov o prírodnom bohatstve okolitej krajiny, hlavne o jeho ochrane a využívaní pri rozvoji obce.

Rozvoj využívania obnoviteľných zdrojov energie:

Využívanie obnoviteľných zdrojov energie na vykurovanie a výrobu elektrickej energie nielen pre obecné budovy, ale aj pre malé a stredné podniky.

3.3 Rozvoj odpadového hospodárstva:

Zvýšiť povedomie občanov o dôležitosti separovaného zberu odpadov a zriadenie vlastného zberného dvora v obci.

3.4. Rozvoj environmentálnej infraštruktúry:

Modernizácia existujúcej infraštruktúry a dostavba infraštruktúry predstavujú súbor faktorov, ktoré musí obec minimalizovať, najlepšie úplne eliminovať, aby mohla neohrozene realizovať svoje rozvojové plány. Niektoré ohrozenia sú malých rozmerov a môžu len mierne ovplyvniť projektové zámery a rozvoj obce, iné však môžu mať za následok aj nerealizáciu či zrušenie projektov a spôsobiť stagnáciu, či regresiu obce. Eliminácia niektorých faktorov je vo vlastnej spôsobilosti obce, k iným však potrebuje pomoc zvonka vo forme dotácií a know-how. Takouto pomocou v podobe know-how môžu byť pre obce mikroregionálne združenia, miestne akčné skupiny, iné verejno-súkromné partnerstvá, euroregionálne združenia – euroregióny, rôzne ďalšie formy cezhraničnej spolupráce, ako aj poradenské agentúry.

Rozvojová stratégia vychádza zo strategických prístupov predstaviteľov obce k rozvoju obce a udáva náčrt spôsobu realizácie globálneho cieľa. Venuje pozornosť nadväznostiam strategických cieľov na programové dokumenty na úrovni samosprávneho kraja a na príslušné strategické a programové dokumenty na národnej úrovni a ich súladu s politikami, ktoré sa týkajú rozvoja obce.

Medzi záujmy obce patrí zlepšenie kvality života svojich občanov, budovanie a rozvoj občianskej infraštruktúry, zvyšovať rozmanitosť krajiny, ako aj kultúrneho dedičstva z hľadiska trvaloudržateľného rozvoja vidieka, prezentácia obce z hľadiska rozvoja oblasti cestovného ruchu.

Obec Slovenské Kľačany si stanovila konkrétne aktivity, ktoré predstavujú súbor konkrétnych projektov a aktivít smerujúcich k naplneniu nosnej vízie a rozvojových cieľov obce. Pri zostavovaní katalógu projektov boli uprednostnené projekty s najvyšším potenciálom efektívne naplniť stanovené ciele (koncentrácia na priority) na obdobie 2015-2020, ktoré sú uvedené v prílohe.

Medzi **konkrétne plánované aktivity obce** - akčné plány patria:

1. Zvýšenie energetickej efektívnosti spoločenského domu v obci Slovenské Kľačany
2. Zriadenie centra komunitných a sociálnych služieb
3. Kanalizácia Slovenské Kľačany
4. Rekonštrukcia miestnych komunikácií doplnená o prvky zelenej infraštruktúry
5. Zabezpečenie pripojiteľnosti domácnosti k širokopásmovému internetu
6. Vzdelávanie
7. Terénna sociálna práca
8. Vybudovanie kamerového systému na zvýšenie bezpečnosti v obci
9. Rekonštrukcia miestneho rozhlasu
10. Rekonštrukcia verejného osvetlenia
11. Vybudovanie multifunkčného ihriska
12. Vybudovanie zberného dvora.

3. PROGRAMOVÁ ČASŤ

Obec Slovenské Kľačany chce v programovom období 2015 – 2020 realizovať množstvo aktivít a projektov, ktorými naplní zadané strategické ciele ako aj samotnú víziu obce. K vybraným, najdôležitejším projektom obec vypracovala aj nasledujúce akčné plány v tabuľke Stručný prehľad projektových zámerov.

Tabuľka č. 12 Prioritná oblasť Hospodárska oblasť

Opatrenie	Projekt/Aktivita	Prioritná oblasť
Opatrenie 1.2 – Rozvoj technickej infraštruktúry	1.2.1. Rekonštrukcia miestnych komunikácií doplnená o prvky zelenej infraštruktúry	Hospodárska – rozvoj technickej infraštruktúry
Opatrenie 1.2 – Rozvoj technickej infraštruktúry	1.2.2 Zabezpečenie prepojitelnosti domácností k širokopásmovému internetu	Hospodárska – rozvoj technickej infraštruktúry
Opatrenie 1.2 – Rozvoj technickej infraštruktúry	1.2.3 Opatrenie 1.2. Vybudovanie kamerového systému na zvýšenie bezpečnosti v obci	Hospodárska – rozvoj technickej infraštruktúry
Opatrenie 1.2 – Rozvoj technickej infraštruktúry	1.2.4 Rekonštrukcia miestneho rozhlasu	Hospodárska – rozvoj technickej infraštruktúry
Opatrenie 1.2 – Rozvoj technickej infraštruktúry	1.2.5 Rekonštrukcia verejného osvetlenia	Hospodárska – rozvoj technickej infraštruktúry
Opatrenie 1.3 – Rozvoj občianskej vybavenosti	1.3.1 – Vybudovanie multifunkčného ihriska	Hospodárska – rozvoj rozvoj občianskej vybavenosti

Zdroj: Obec Slovenské Kľačany

Prioritná oblasť: Sociálna oblasť

Tabuľka č. 12 Prioritná oblasť Sociálna oblasť

Opatrenie	Projekt/Aktivita	Prioritná oblasť
Opatrenie 2.2 – Rozvoj zdravotníctva a sociálnej infraštruktúry	2.2.1 Zriadenie centra komunitných a sociálnych služieb	Sociálna – rozvoj zdravotníctva a sociálnej infraštruktúry
Opatrenie 2.1 – Rozvoj ľudských zdrojov	2.1.1 – Vzdelávanie	Sociálna – rozvoj ľudských zdrojov
Opatrenie 2.2 – Rozvoj zdravotníctva a sociálnej infraštruktúry	2.2.2 Terénna sociálna práca	Sociálna – rozvoj zdravotníctva a sociálnej infraštruktúry

Zdroj: Obec Slovenské Kľačany

Prioritná oblasť: Environmentálna oblasť

Tabuľka č. 13 Prioritná oblasť: Environmentálna oblasť

Opatrenie	Projekt/Aktivita	Prioritná oblasť
Opatrenie 3.4 Rozvoj environmentálnej infraštruktúry	3.4.1 Zvýšenie energetickej efektívnosti spoločenského domu v obci Slovenské Kľačany	Environmentálna rozvoj environmentálnej infraštruktúry-
Opatrenie 3.4 Rozvoj environmentálnej infraštruktúry	3.4.2 Kanalizácia Slovenské Kľačany	Environmentálna - rozvoj environmentálnej infraštruktúry
Opatrenie 3.3 Rozvoj odpadového hospodárstva	Vybudovanie zberného dvoru	Environmentálna – rozvoj odpadového hospodárstva

Zdroj: Obec Slovenské Kľačany

Súhrn všetkých projektov sa uvádza vo formulári P3a a z pohľadu finančných zdrojov majú uvedené údaje súvislosť vo formulároch F6 a F3.

4. REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť nadväzuje na programovú časť vo väzbe na program a navrhnuté ukazovatele. Realizačná časť obsahuje popis úloh jednotlivých partnerov, popis inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia, popis komunikačnej stratégie k jednotlivým cieľovým skupinám a systém monitorovania a hodnotenia.

4.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

Zabezpečenie realizácie a naplnenia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Obce Slovenské Kľačany na roky 2015 – 2020 bude dosiahnuté koordinovaným a širokospektrálnym pôsobením všetkých zainteresovaných cieľových skupín v obci v kombinácii s využitím schopností a skúseností všetkých zodpovedných osôb.

Projekty možno uskutočňovať **vlastnými silami obce** alebo za pomoci externistov. Práve prepojenie interných a externých nositeľov projektov urýchli proces realizácie stratégie, resp. môže prebiehať paralelne realizácia viacerých projektov naraz.

Riadiacim orgánom PHSR na úrovni obce je **obecné zastupiteľstvo (OZ)**. Obecné zastupiteľstvo si môže zriadiť komisie ako svoje poradné orgány. Vo vzťahu k realizácii PHSR obecné zastupiteľstvo berie na vedomie návrh strategickej časti dokumentu, schvaľuje celý dokument PHSR a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia, taktiež schvaľuje spolufinancovanie jednotlivých projektov financovaných z doplnkových zdrojov financovania a z prostriedkov rozpočtu obce. Obecné zastupiteľstvo v rámci hodnotenia PHSR schvaľuje každoročne hodnotiace a monitorovacie správy, rozhoduje o zmenách a aktualizácii programu.

Výkonným orgánom pre prípravu a realizáciu rozvojových projektov a aktivít PHSR je **starostka obce**, ním riadené inštitúcie obce a vybraní partneri projektov. Orgány zodpovedajú za systém riadenia PHSR a v prípade čerpania pomoci EÚ a dotácií i za systém riadenia pomoci, čerpanie dotácií a použitie úverových zdrojov.

4.2. Komunikačná stratégia

V obci je zabezpečený **plynulý tok informácií** a zabezpečenie činností potrebných pre realizáciu PHSR, ako aj činností v rámci projektového cyklu na úrovni jednotlivých projektov, vrátane procesov s externými subjektmi (príprava projektovej dokumentácie, príslušné povolenia, proces verejného obstarávania, dodávky služieb, tovarov a stavebných prác) a prípravu žiadostí o doplnkové zdroje financovania.

Hlavným cieľom komunikačnej stratégie je komunikácia s občanmi a dosiahnutie stavu, aby bol každý občan o všetkých súvislostiach, ktoré pre neho z PHSR a jeho realizácie vyplynú, informovaný včas, v dostatočnom rozsahu a primeranou formou. Nástrojmi komunikácie obce sú: informačná tabuľa, rozhlas, verejné zasadnutia zastupiteľstva a pod.

4.3 Monitorovanie a hodnotenie

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude **stálym a dlhodobým procesom** zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení zameraných na zmenu negatívneho vývoja, resp. o potrebe zmeniť ich výber alebo spôsob realizácie.

Proces monitorovania PHSR sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania PHSR až do ukončenia jeho platnosti a to **na úrovni projektov** (základným prvkom monitorovania je projekt), **na úrovni programu** sa pripravuje súhrnná monitorovacia správa za príslušný rok. Vstupnými údajmi pre monitorovanie sú údaje z **plánovaných a dosiahnutých ukazovateľov výstupu**, výsledku a dopadu jednotlivých projektov (uvedené v jednotlivých akčných plánoch v Programovej časti PHSR). Výstupom monitorovania je monitorovacia správa za príslušný rok schválená v OZ.

Proces hodnotenia sa vykonáva na úrovni programu (PHSR) systematicky a priebežne počas celého trvania programu. Proces hodnotenia z hľadiska jeho vykonávania je rozdelený na **strategické a operatívne hodnotenie**.

Operatívne hodnotenie sa zakladá predovšetkým na každoročnom hodnotení - vyhodnotenie PHSR bude prebiehať v zmysle platnej legislatívy o podpore regionálneho rozvoja každoročne hodnotiacou správou a monitorovacou správou, ktoré prejdú schvaľovacím procesom v OZ. Výstupom hodnotenia je hodnotiaci správa za príslušný rok schválená v OZ, ktorá hodnotí pokrok k dosiahnutiu stanovených cieľov jednotlivých prioritných oblastí. Vstupnými údajmi pre prípravu operatívneho hodnotenia sú výsledky monitorovania - monitorovacie správy jednotlivých projektov realizovaných v rámci programu. Hodnotiace a monitorovacie správy PHSR sú podkladom pre rozhodnutia orgánov (OZ, starosta) pri riadení realizácie programu s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k dosiahnutiu cieľov jednotlivých prioritných oblastí PHSR.

Tabuľka č. 14 Formulár č. R 5 - Plán hodnotenia a monitorovania

Plán priebežných hodnotení PHSR na programové obdobie 2015 - 2020		
Typ hodnotenia	Vykonať prvýkrát	Dôvod vykonania/ periodicita
Strategické hodnotenie	Najskôr v roku 2017	Podľa rozhodnutia obce a podľa potrieb obyvateľstva obce
Tematické hodnotenie časti PHSR	2016	Téma hodnotenia identifikovaná ako riziková časť vo výročnej monitorovacej správe za predchádzajúci kalendárny rok
Mimoriadne hodnotenie	Nerozhoduje	Pri značnom odklone od stanovených cieľov a hodnôt ukazovateľov Pri návrhu na revíziu PHSR
Hodnotenie celého PHSR alebo jeho časti	2017-2020	Na základe rozhodnutia starostu, podnetu poslancov

4.4. Akčný plán na obdobie dvoch rokov

Súčasťou realizačnej časti PHSR je aj akčný plán spracovaný na obdobie dvoch rokov, v prípade PHSR obec sú to roky 2016-2017 (Formulár č. R6). Akčný plán je spracovaný podľa troch prioritných oblastí a obsahuje projekty s plánom realizácie na roky 2016 a 2017.

Akčný plán pre prioritnú oblasť: PO 01 Hospodárska oblasť

Tabuľka č. 16. Formulár č. R 6 – Akčný plán na roky 2016 - 2017

Akčný plán pre oblasť Hospodárska oblasť			
Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie
**** oblasť bez projektu s realizáciou v danom období			

Zdroj: Obec Slovenské Kľačany

Akčný plán pre prioritnú oblasť: Sociálna starostlivosť

Tabuľka č. 17. Formulár č. R 6 – Akčný plán na roky 2016 - 2017

Akčný plán pre oblasť Sociálna starostlivosť			
Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie
**** oblasť bez projektu s realizáciou v danom období			

Zdroj: Obec Slovenské Kľačany

Akčný plán pre prioritnú oblasť: 01 Environmentálna oblasť

Tabuľka č. 18 Formulár č. R 6 – Akčný plán na roky 2016 - 2017

Akčný plán pre oblasť Environmentálna oblasť			
Opatrenie, aktivita	Termín (rok)	Zodpovedný	Financovanie
3.4.1 Zvýšenie energetickej efektívnosti spoločenského domu v obci Slovenské Kľačany	2016-2017	Starostka obce Slovenské Kľačany	Program rozvoja vidieka, IROP
Kanalizácia Slovenské Kľačany	2016-2017	Starostka obce Slovenské Kľačany	Environmentálny fond

Obec Slovenské Kľačany

5. FINANČNÁ ČASŤ

Pre **finančný plán** je potrebné vychádzať zo súčasných podmienok a očakávaných predpokladov získavania zdrojov na realizáciu programu. Odhad realizácie programu bude vychádzať zo všeobecne očakávaných zdrojov:

a) **verejné financie, t.j. rozpočet obce**

b) **fondy EÚ:** PROGRAM ROZVOJA VIDIEKA SR 2014 - 2020 Opatrenie 7: Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach Opatrenie 19: LEADER

c) **ďalšie zdroje**

- vlastné (predaj, nájom alebo vloženie majetku)
- zdroje BBSK
- externé zdroje (štátny rozpočet, zvýhodnené úvery finančných inštitúcií)
- súkromné zdroje (fyzické a právnické podnikateľské subjekty alebo združenia).

Indikatívny finančný plán špecifikuje pre každú prioritu a na každý rok finančný prídel. Ide o finančný prídel plánovaný ako príspevok z každého fondu, iných finančných nástrojov (pokiaľ priamo prispievajú k príslušnému finančnému plánu), ako aj o celkovú výšku verejných a odhadovaných súkromných zdrojov, ktoré zodpovedajú podielu každého jednotlivého fondu.

Dôležitým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú **prostriedky zo Štrukturálnych fondov Európskej únie**. Možnosť získať verejné finančné zdroje z rozpočtu Európskej únie a rozpočtu Slovenskej republiky je často viazaná na schopnosť obce spolufinancovať projekty z vlastných zdrojov, prípadne zo zdrojov súkromných investorov. Pomoc zo štrukturálnych fondov je určená regiónom a oblastiam, ktoré vykazujú nízku úroveň hospodárskeho rozvoja. Podľa platných pravidiel Európskej únie sú podporované tie regióny, ktoré zodpovedajú ekonomicky a geograficky stanoveným cieľom štrukturálnej politiky.

Ďalšími možnosťami financovania projektov disponujú ministerstvá, Banskobystrický samosprávny kraj a rôzne súkromné alebo vládne nadačné fondy na území Slovenska či iných štátov. Bankové inštitúcie poskytujú okrem komerčných úverov a pôžičiek i podporné programy pre spolufinancovanie rozličných projektových zámerov.

Model viaczdrojového financovania jednotlivých projektov

Financovanie jednotlivých projektov bude viaczdrojové, pričom bude závisieť od aktuálnej finančnej situácie obce a aktuálnych potrieb. Financovanie sa opierať o zdroje obce, štátu, EÚ, VÚC a súkromné zdroje, zdroje cirkví a tertieho sektora. Vyčíslenie jednotlivých zámerov bolo stanovené kvalifikovaným odhadom, prieskumom a taktiež sa vychádzalo z existujúcich výkazov výmer/rozpočtov projektantov. Finálne podoby budú súčasťou ŽoNFP a budú vychádzať najmä z procesu verejného obstarávania.

Tabuľka č.19. Formulár č. F 3 - Model viaczdrojového financovania – intervenčná matica

Viaczdrojové financovanie							
Projekt	Celkové náklady (EUR)	Verejné zdroje v EUR					Súkromné zdroje
		EÚ	Štát	VÚC	Obec	Spolu	
1.2.1	300000	225000	60000	8000	5000	300000	2000
1.2.2	100000	80000	13000	5000	1000	100000	1000
1.2.3	100000	81000	12000	3500	2000	100000	1500
1.2.4	50000	30000	15000	4000	1000	50000	
1.2.5	70000	40000	20000	6000	2000	70000	2000
1.3.1	70000	45000	15000	5000	2500	70000	2500
2.2.1	150000	120000	17000	7000	4000	150000	2000
2.1.1	50000	40000	5000	3000	2000	50000	
2.2.2	50000	41000	5000	3000	1000	50000	
3.4.1	200000	170000	20000	5000	4000	200000	1000
3.4.2	662000	530000	120000	5000	7000	662000	
3.3.1	50000	40000	5000	3000	2000	50000	
Spolu	1852000	1442000	307000	57500	33500	1852000	12000

Zdroj: Obec Slovenské Kľačany

Tabuľka č. 20 Formulár č. 5. Indikatívny rozpočet - sumarizácia

Prioritná oblasť	Rok						
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Spolu v €
Hospodárska	-	175000	130000	135000	125000	125000	690000
Sociálna	-	60000	50000	60000	40000	40000	250000
Environmentálna	-	372000	160000	130000	130000	120000	912000

Zdroj: Obec Slovenské Kľačany

5.1 Systém hodnotenia a zaraďovania projektov do financovania

Pri schvaľovaní financovania jednotlivých projektov je nutné prihliadať na ich dôležitosť a význam vo vzťahu k rozvoju obce.

Najvyššiu prioritu majú projekty, ktoré vyplývajú priamo z legislatívy (SR, EÚ) a projekty riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu. Do kategórie s vysokou prioritou sú zaradené projekty s oporou vo VZN obce, projekty MAS a projekty s vydaným právoplatným stavebným povolením a ukončeným procesom verejného obstarávania.

Strednú prioritu majú projekty, ktoré majú možnosť uchádzať sa o cudzie a doplnkové zdroje financovania (majú oporu v programovej štruktúre operačných programov a prioritných osí EŠIF). Do kategórie 4 a 5 spadajú projekty nachádzajúce sa vo fáze úvah (bez stavebného povolenia či ukončeného procesu VO).

Tabuľka č. 21 Formulár F2 - Hodnotiaci tabuľka pre výber projektov (upravený pre potreby obce)

Kategória	Úroveň dôležitosti	Hodnotiace kritérium - Opis podmienok pre zaradenie do priority	Projekt
1	Najvyššia	1. Projekty vyplývajúce zo zákona a/alebo z legislatívy EÚ 2. Projekty riešiace havarijnú alebo mimoriadnu situáciu 3. Projekty osobitného zreteľa Splnená jedna z podmienok	3.4.1, 2.2.1, 3.4.2, 1.2.1, 1.2.2, 2.1.1, 2.2.2, 1.2.3, 1.3.1, 3.3.1
2	Vysoká	a) Projekty vyplývajúce a podporené v rámci VZN obce b) Projekty s právoplatným stavebným povolením a ukončeným VO c) Splnená jedna z podmienok	1.2.4, 1.2.5,
3	Stredná	Projekty, ktoré majú možnosť uchádzať sa o cudzie a doplnkové zdroje financovania	
4	Nízka	Projekty definované ako zámery / v štádiu úvah.	
5	Najnižšia	Ostatné	

6. MOŽNOSTI ČERPANIA FINANČNÝCH PROSTRIEDKOV

Obec Slovenské Kľačany má nasledovné možnosti čerpania mimorozpočtových zdrojov na dosahovanie svojich cieľov a priorít v zmysle stanovených tematických cieľov stratégie Európa 2020 a prioritných oblastí Pozičného dokumentu:

Partnerská dohoda (ďalej len „PD“), ako obdoba súčasného Národného strategického referenčného rámca, obsahuje záväzky členského štátu, že pridelené alokácie pre politiku súdržnosti EÚ sa využijú na implementáciu stratégie Európa 2020. Partnerská dohoda obsahuje aj návrh operačných programov.

Operačné programy (ďalej len „OP“) sú hlavným riadiacim nástrojom pre využívanie fondov EU. Na zabezpečenie naplnenia cieľov stratégie Európa 2020 vypracovala EK tzv. „kondicionality“, t.j. podmienky, ktoré musia členské štáty splniť, jednak sú to podmienky ex ante, ktoré musia byť zavedené pred poskytnutím prostriedkov z fondov, ako aj podmienky ex post, podľa ktorých bude uvoľnenie dodatočných prostriedkov z fondov závisieť na výkonnosti a dosahovaní cieľov stratégie Európa 2020.

Tematické ciele v súlade so stratégiou Európa 2020:

1. posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií;
2. zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality;
3. zvýšenie konkurencieschopnosti malých a stredných podnikov a poľnohospodárskeho sektora (v prípade EPFRV) a sektora rybného hospodárstva a akvakultúry (v prípade EFNRH);
4. podpora prechodu na nízkouhlíkové hospodárstvo vo všetkých sektoroch; 5) podpora prispôsobovania sa zmenám klímy, predchádzania a riadenia rizík;
5. ochrana životného prostredia a presadzovanie efektívneho využívania zdrojov;
6. podpora udržateľnej dopravy a odstraňovanie prekážok v kľúčových sieťových infraštruktúrach;
7. podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily;
8. podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe;
9. investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania;
10. zvyšovanie inštitucionálnych kapacít a efektivity verejnej správy.

Pozičný dokument definuje nasledujúce prioritné oblasti:

- podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie
- infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť
- rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce
- trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov - moderná a profesionálna verejná správa.

Priority stanovené v Pozičnom dokumente boli použité ako podklad pre prípravu najdôležitejších strategických dokumentov SR pre čerpanie fondov EÚ: Partnerskej dohody a operačných programov.

Tabuľka č. 22 Štruktúra operačných programov

P.č.	Operačné programy	Riadiaci orgán	Sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom	Tematický cieľ / Investičná priorita	Fond EÚ
1	Výskum a inovácie (Val)	MŠVVŠ SR		1a, 10	EFRR ESF
			MH SR	1b, 3	
2	Integrovaná infraštruktúra (II)	MDVRR SR	MF SR	2	KF EFRR
				7a,b,c,d,	
3	Ľudské zdroje (LZ)	MPSVR SR	MV SR	9	EFRR ESF
				8, 9, 10,	
			MZ SR	9a	
			MŠVVŠ SR	10	
4	Kvalita životného prostredia (KŽP)	MŽP SR	MDVRR SR	4c	KF EFRR
			MH SR	4, 7e	
				4, 5, 6	
			MV SR	5b	
5	Integrovaný ROP (IROP)	MPaRV SR	MK SR	6c	ESF EFRR
			8 x VÚC	5,6,7,9, 10	
				5,6,7,9, 10	
6	Efektívna verejná správa (EVS)	MV SR		11	EFRR ESF
7	Technická pomoc (TP)	ÚV SR		11	EFRR
8	Rozvoj vidieka	MPaRV SR			EPFRV
9	Rybné hospodárstvo	MPaRV SR			EFNRH

Priority operačných programov:

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č. 1: Bezpečná a ekologická doprava v regiónoch

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.1: Posilnenie regionálnej mobility prostredníctvom prepojenia sekundárnych a terciárnych uzlov s infraštruktúrou TEN-T

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.2: Rozvoj ekologicky priaznivých a nízkouhlíkových dopravných systémov

Prioritná os č. 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva k národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju, a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy

Prioritná os č.3: Konkurencieschopné a atraktívne regióny pre podnikanie a zamestnanosť

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.1: Podpora fyzickej, economickej a sociálnej regenerácie zanedbaných mestských a vidieckych komunít a území.

INVESTIČNÁ PRIORITA 3.2: Ochrana, propagácia a rozvoj kultúrneho a prírodného dedičstva.

Prioritná os č. 5: Technická pomoc

IROP je realizovaný prostredníctvom integrovaných územných stratégií, ktoré na úrovni NUTS2 zadefinujú prioritné projektové zámery v regióne. Cieľom je dosiahnutie čo najväčších synergických efektov preinvestovaných finančných prostriedkov a predchádzanie negatívnym účinkom nekoordinovaného plánovania v ohraničenom území.

OP Kvalita životného prostredia

PRIORITNÁ OS 1: UDRŽATEĽNÉ VYUŽÍVANIE PRÍRODNÝCH ZDROJOV PROSTREDNÍCTVOM ROZVOJA ENVIRONMENTÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Riešenie významných potrieb investícií do sektora odpadu s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: riešenie významných potrieb investícií do sektora vodného hospodárstva s cieľom splniť požiadavky environmentálneho acquis

INVESTIČNÁ PRIORITA 3: ochrana a obnova biologickej diverzity, ochrana pôdy a obnova a propagácia ekosystémových služieb vrátane Natura 2000 a zelených infraštruktúr

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: opatrenia na zlepšenie obecného prostredia, regeneráciu opustených priemyselných lokalít a zníženie znečistenia ovzdušia

PRIORITNÁ OS 2: ADAPTÁCIA NA NEPRIAZNIVÉ DÔSLEDKY ZMENY KLÍMY SO ZAMERANÍM NA OCHRANU PRED POVODŇAMI, RIADENIE A PREVENCIU SÚVISIACICH RIZÍK

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora vyhradených investícií na prispôsobenie sa zmene klímy

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Propagácia investícií nariadenie osobitných rizík, zabezpečenie odolnosti proti katastrofám a vyvíjanie systémov zvládania katastrof

PRIORITNÁ OS 3: ENERGETICKY EFEKTÍVNEJŠIE NÍZKOUHLÍKOVÉ HOSPODÁRSTVO

INVESTIČNÁ PRIORITA 1: Podpora výroby a distribúcie energie z obnoviteľných zdrojov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov v podnikoch INVESTIČNÁ PRIORITA 3: Podpora energetickej efektívnosti a využitia energie z obnoviteľných zdrojov vo verejných infraštruktúrach, vrátane využitia vo verejných budovách a v sektore bývania.

INVESTIČNÁ PRIORITA 4: Vývoj a zavedenie inteligentných distribučných systémov s nízkymi a strednými úrovňami napätia.

INVESTIČNÁ PRIORITA 5: Podpora nízkouhlíkových stratégií pre všetky typy území, zvlášť mestských oblastí, vrátane podpory trvalo udržateľnej mestskej mobility a zmiernenie relevantných adaptačných opatrení

INVESTIČNÁ PRIORITA 6: Podpora využitia vysokoúčinnnej kombinovanej výroby elektriny a tepla založenej na dopyte po využiteľnom teple

PRIORITNÁ OS 4: TECHNICKÁ POMOC

OP Výskum a inovácie

PRIORITNÁ OS 1: Výskum a vývoj pre potreby inovácií

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.1: Rozšírenie výskumnej a inovačnej infraštruktúry (výskum a inovácia) a kapacít na rozvoj excelentnosti v oblasti výskumu a inovácií a podpora kompetenčných centier, najmä európskeho záujmu

INVESTIČNÁ PRIORITA 1.2: Podpora podnikateľských investícií do inovácií a výskumu, tvorba prepojenia a synergií medzi podnikmi vedeckovýskumnými centrami a vyšším vzdelávaním obzvlášť vo vývoji produktov a služieb, prenosu technológií, sociálnej inovácie a aplikácie verejných služieb, stimulácie dopytu, vytvárania sietí, klastrov a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie, podpora technologického a aplikovaného výskumu, pilotných projektov a aktivít skorého overovania výrobkov, vyspelých výrobných kapacít a prvovýroby v kľúčových technológiách a šírenie všestranne využiteľných technológií

PRIORITNÁ OS 2: Podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Podpora investovania do inovácií a výskumu, tvorba prepojenia a synergií medzi podnikmi vedeckovýskumnými centrami a vyšším vzdelávaním obzvlášť vo vývoji produktov a služieb, prenosu technológií, sociálnej inovácie a aplikácie verejných služieb, stimulácie dopytu, vytvárania sietí, zoskupení (klastrov) a otvorenej inovácie prostredníctvom inteligentnej špecializácie, podpora technologického a aplikovaného výskumu, pilotných projektov a aktivít

skorého overovania výrobkov, vyspelých výrobných kapacít a prvovýroby v kľúčových technológiách

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Podpora podnikania, najmä prostredníctvom uľahčenia využívania nových nápadov v hospodárstve a podpora zakladania nových firiem vrátane podnikateľských inkubátorov

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.3: Vývoj a zavedenie nových obchodných modelov MSP, najmä v rámci internacionalizácie INVESTIČNÁ PRIORITA 2.4: Podpora tvorby a rozšírenia pokročilých kapacít pre rozvoj výrobkov a služieb INVESTIČNÁ PRIORITA 2.5: Podpora kapacity MSP a cieľom zapojenia do rastu a inovácií

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.6: Podpora výskumu, vývoja a osvojenia nízkouhlíkových technológií TECHNICKÁ POMOC

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Program rozvoja vidieka

Projektové opatrenia (realizácia bude zabezpečovaná cez individuálne projekty žiadateľov): - Prenos znalostí a informačné akcie (čl. 15)

- Poradenské služby (čl. 16)
- Investície do hmotného majetku (čl. 18)
- Obnova poľnohospodárskeho potenciálu – prevencia (čl. 19)
- Podpora mladých farmárov, malých fariema podnikania (čl. 20)
- Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach (čl. 21)
- Prevencia a odstraňovanie škôd v lesoch (čl. 25)- Investície do nových lesných technológií (čl. 27) -Spolupráca (čl. 36)
- LEADER (čl. 42-45)

Neprojektové opatrenia (realizácia bude zabezpečované cez národné projekty):

- Platby pre oblasti s prírodnými alebo inými osobitnými obmedzeniami (LFA)
- Agroenvironmentálne operácie súvisiace s klímou
- Ekologické poľnohospodárstvo
- Platby za životné podmienky zvierat
- Platby Natura 2000.

Interreg V-A Slovensko - Maďarsko

1. prioritná os – Príroda a Kultúra

Cieľom prioritnej osi je zvýšenie atraktívnosti prihraničnej oblasti prostredníctvom zachovania a ochrany životného prostredia a kultúrnych hodnôt.

2.prioritná os – Posilnenie cezhraničnej mobility

Cieľom prioritnej osi je zvýšenie hustoty hraničných priechodov cestnej infraštruktúry s napojením regionálnych a subregionálnych centier ako aj multimodálnych uzlov na sieť TEN-T.

3. prioritná os – Posilnenie udržateľnej a kvalitnej zamestnanosti a podpora pracovnej mobility

Cieľom prioritnej osi je podpora udržateľnej a kvalitnej zamestnanosti a podpora pracovnej mobility integráciou cezhraničných trhov práce, vrátane cezhraničnej mobility, spoločných miestnych iniciatív na podporu zamestnanosti, informačných a poradenských služieb a spoločného zaškoľovania.

4. prioritná os – Posilnenie cezhraničnej spolupráce verejných orgánov a osôb žijúcich v pohraničnej oblasti

Cieľom prioritnej osi je posilňovanie cezhraničnej spolupráce medzi inštitúciami, inštitucionálnych kapacít verejných orgánov a zainteresovaných strán a efektívnej verejnej správy prostredníctvom podpory právnej a administratívnej spolupráce a spolupráce medzi občanmi a inštitúciami.

Švajčiarsky finančný mechanizmus – globálnym cieľom Švajčiarskeho finančného mechanizmu financovaného z prostriedkov Švajčiarskej konfederácie a štátneho rozpočtu SR je prispieť k zníženiu hospodárskych a sociálnych rozdielov v rámci rozšírenej EU ako aj v rámci SROV.

Finančný mechanizmus EHP a Nórsky finančný mechanizmus - Cieľom tejto pomoci je prispieť k zmierneniu hospodárskych a sociálnych rozdielov v Európskom hospodárskom priestore prostredníctvom grantov na investičné a rozvojové projekty v nasledovných prioritných oblastiach – programech:

- Program SK02 - Prispôsobenie sa zmene klímy
- Program SK04 - Miestne a regionálne iniciatívy na zníženie národných nerovností a podporu sociálnej inklúzie
- Program SK05 - Ochrana a revitalizácia kultúrneho a prírodného dedičstva
- Program SK07 - Zelené inovácie v priemysle
- Program SK08 - Cezhraničná spolupráca

Dunajská stratégia - Dunajská stratégia podporuje spoločnú zodpovednosť krajín dunajského regiónu za ekonomický a spoločenský rozvoj krajín regiónu, prírodné a kultúrne dedičstvo. Koordinovaný prístup k spoločným problémom umožní ich efektívnejšie a nákladovo výhodnejšie riešenie a dovoľí naplno využiť nebývalý potenciál dunajského regiónu.

1. zlepšiť mobilitu a prepojenosť
2. podporovať udržateľnejšie energetické zdroje
3. podporovať kultúru a cestovný ruch, kontakty medzi ľuďmi
4. obnoviť a udržať kvalitu vôd
5. riadiť riziká v oblasti životného prostredia
6. chrániť biodiverzitu, krajinu a kvalitu ovzdušia a pôd

7. rozvíjať znalostnú spoločnosť (výskum, vzdelávanie a IKT)
8. podporovať konkurencieschopnosť podnikov
9. investovať do ľudí a zručností
10. zvýšiť inštitucionálnu kapacitu a spoluprácu
11. spolupracovať v oblasti bezpečnosti a boja proti organizovanému zločinu

LIFE LONG PROGRAMME

DOTAČNÝ SYSTÉM MINISTERSTVA KULTÚRY SR 2012

DOTÁCIE MINISTERSTVA ŠKOLSTVA, VEDY, VÝSKUMU

A ŠPORTU SR DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE,

SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR

DOTÁCIE MINISTERSTVA DOPRAVY, VÝSTAVBY A REGIONÁLNEHO

ROZVOJA SR

EKOFOND

ENVIRONMENTÁLNY FOND

A. Oblasť: Ochrana ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme

a. Uzavretie a rekultivácia skládok

a. Podpora výroby tepla a teplej úžitkovej vody

b. Separácia a zhodnocovanie biologicky rozložiteľných prostredníctvom využívania nízkoemisných zdrojov odpadov

B. Podpora výroby tepla a teplej úžitkovej vody

C. Zavedenie separovaného zberu v obciach, vybudovanie elektrickej energie prostredníctvom využívania zberných dvorov a dotriedňovacích zariadení obnoviteľných zdrojov

D. Oblasť: Ochrana prírody a krajiny

c. Podpora projektov zameraných na zlepšenie kvality

a. Ochrana prírody a krajinyovzdušia

E. Oblasť: Environmentálna výchova, vzdelávanie a B. Oblasť: Ochrana a využívanie vôd propagácia

a. Čistiarne odpadových vôd a verejné kanalizácie

b. Environmentálna výchova, vzdelávanie a propagácia

b. Vodovody

F. Oblasť: Prieskum, výskum a vývoj zameraný na

c. Protipovodňová ochrana - Opatrenia na vodnom toku zisťovanie a zlepšenie stavu životného prostredia

d. Protipovodňová ochrana - Opatrenia mimo vodného

a. Prieskum, výskum a vývoj zameraný na zisťovanie a toku zlepšenie stavu životného prostredia

C. Oblasť: Rozvoj odpadového hospodárstva

G. Oblasť: Zelená investičná schéma.

RECYKLAČNÝ FOND
WORLD MONUMENTS FUND
NADÁCIA SPP NADÁCIA ORANGE
EKOPOLIS
GREENWAYS
PRIESTORY
ZELENÉ OÁZY
NADÁCIA PONTIS

7. ZÁVEREČNÁ ČASŤ

Tabuľka č.23 Formulár č. Z 1 - Schválenie PHSR

Schválenie PHSR	
Dokument	<ul style="list-style-type: none">• Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Slovenské Kľačany na roky 2015 – 2020.• Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza, a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.• Dokument je vypracovaný podľa Metodiky na vypracovanie Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce/obcí/VÚC (v zmysle novely Zákona NR SR č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja schválenej vládou SR 18. Júna 2014).
Spracovanie	<ul style="list-style-type: none">• Spracovanie: spracovanie PHSR vykonala obec s Regionálnou rozvojovou agentúrou pre rozvoj Stredného Poiplia v spolupráci s poradenskou spoločnosťou, ktorá bude koordinovať proces tvorby PHSR a zabezpečovať dodržiavanie metodických postupov.• Obdobie spracovania: júl 2015 – november 2015.
Prerokovanie	<ul style="list-style-type: none">• Prerokovanie v orgánoch samosprávy (výbory, komisie, rada).• Verejné pripomienkovanie: neboli prijaté žiadne pripomienky• Posudzovanie SEA – nerelevantné.
Schválenie	<ul style="list-style-type: none">• Návrh na uznesenie zastupiteľstva.

PRÍLOHY

Príloha č. 1. Výpis z uznesenia Obecného zastupiteľstva - schválenie PHSR

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Slovenské Kľačany bol schválený dňa 30.11.2015 na riadnom zasadnutí Obecného zastupiteľstva.

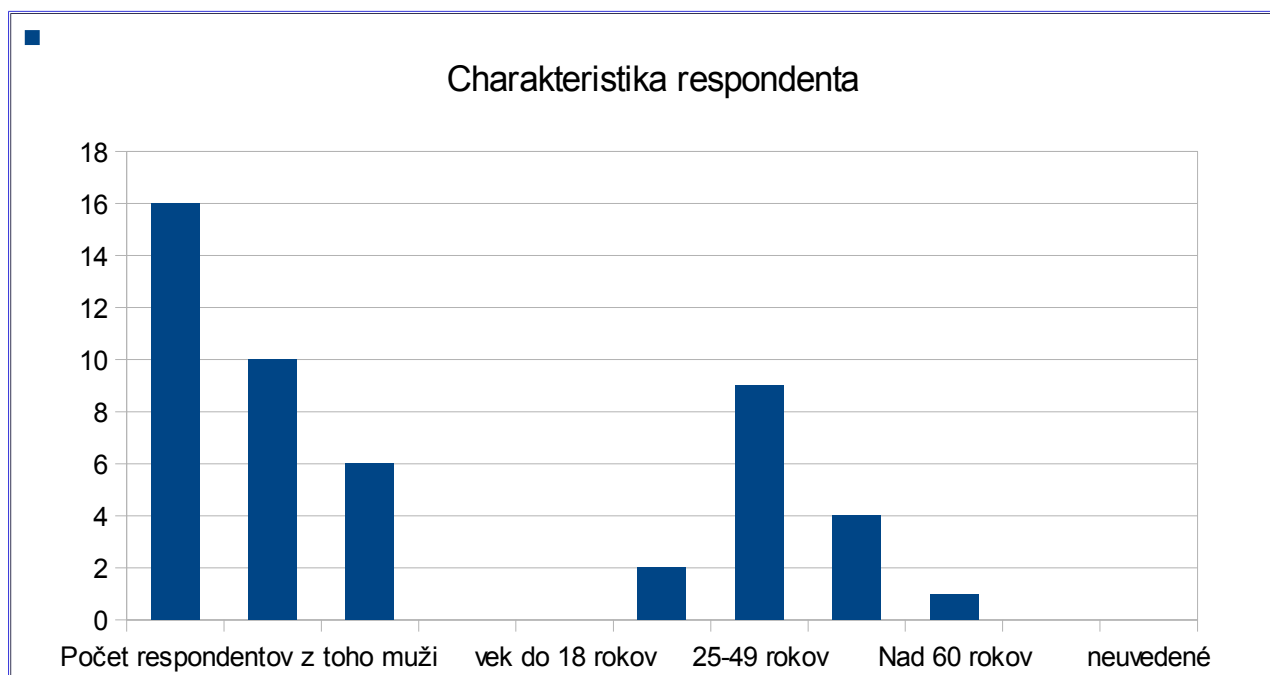
Príloha č. 2. Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu

Cieľom dotazníkového prieskumu bolo zistiť potreby občanov v jednotlivých oblastiach ich života. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja pomôže zlepšiť rozvoj, rozšíriť ponuku a kvalitu sociálnych a príbuzných služieb zabezpečovaných obcou, a inými poskytovateľmi, zlepšiť kvalitu technickej infraštruktúry, odpadového hospodárstva, dopravnej infraštruktúry, životného prostredia atď. .

Prieskum bol vykonaný v mesiaci september 2015, v rámci ktorého boli oslovení občania obce Slovenské Kľačany.

Do dotazníkového prieskumu sa zapilo celkom 16 obyvateľov obce z toho 10 žien a 6 mužov. O formulovaní budúcnosti obce sa najviac zaujímali občania vo veku od 25 do 49 rokov.

Tab. č. 1. Charakteristika respondenta

Z hľadiska ekonomickej aktivity najaktívnejšou skupinou respondentov boli zamestnaní občania.

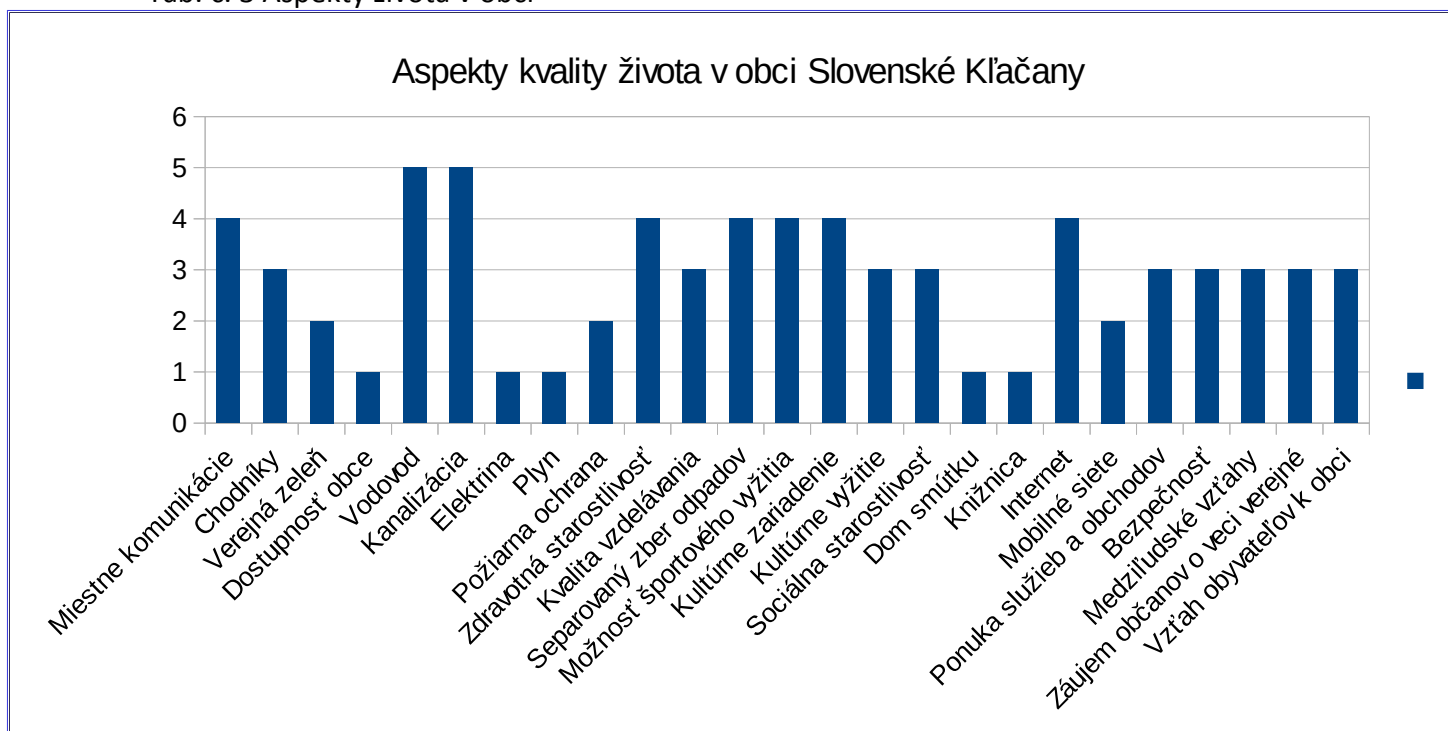
V časti A. PHSR - Obec ako miesto bývania boli otázky smerované hlavne k zisteniu spokojnosti obyvateľov. Z výsledku dotazníkového prieskumu vyplýva, že väčšina respondentov prejavila celkovú spokojnosť s obcou Slovenské Kľačany.

Tab. č. 2 Celková spokojnosť obyvateľov

Nasledujúca otázka smerovala k zisteniu spokojnosti obyvateľov s vybavenosťou obce, pričom respondenti hodnotili jednotlivé aspekty života v obci v škále od 1 do 5, pričom hodnotenie 1 znamená - veľmi spokojný , 5 – veľmi nespokojný.

Tab. č. 3 Aspekty života v obci

Respondenti najviac sú spokojní so súčasným stavom dostupnosti obce, s vybavenosťou obce elektrinou a plynom a s fyzickým stavom domu smútku. Najnižšia spokojnosť bola so súčasným stavom zabezpečenia obyvateľov pitnou vodou, je potrebné vybudovať kanalizačnú sieť, zlepšiť fyzický stav spoločenského domu, zlepšiť dostupnosť zdravotnej a sociálnej starostlivosti a širokopásmového internetu v obci. Medzi prioritné oblasti rozvoja občania okrem vyššie uvedených zaradili aj rekonštrukciu miestnych komunikácií, vybudovanie kamerového systému, rekonštrukciu miestneho rozhlasu a verejného osvetlenia, vybudovania multifunkčného ihriska a zberného dvora v obci.

Podľa respondentov medzi hlavné výhody obce patrí jej poloha a kvalita životného prostredia a obec disponuje s rozvojovým potenciálom.

Opýtaní za najkritickejšiu oblasť rozvoja v súčasnosti označili problémy spojené s rómskou komunitou a ťažko dostupné podporné nástroje na rozvoj cestovného ruchu.

Na základe dotazníkového prieskumu rozvoj obce by mala byť smerovaná na nasledovné oblasti:

Tabuľka č. 4. Oblasti rozvoja obce

Až 99% z opýtaných plánuje svoju budúcnosť spojiť so životom v obci Slovenské Kľačany.